

FORMAREA STATELOR MEDIEVALE ROMÂNEȘTI

TRĂSĂTURI GENERALE

- Constituirea statelor medievale românești în spațiul românesc, Transilvania, Moldova, Țara Românească și Dobrogea, reprezintă un moment important în evoluția politică a teritoriului de la nord de Dunăre
- În cadrul său se regăsesc românii constituiți ca popor, migratorii, diferitele influențe de tip slav sau bizantin
- La baza sa stau țările, obștile sătești, câmpurile sau codrii, acestea reunindu-se mai târziu în cadrul unor formațiuni prestatale: jupanate, cnezate și voievodate, locuite de români dar și de slavi
- În cadrul lor apare aristocrația feudală și se desfășoară procesul de aservire a țăranilor
- Factorii care stau la baza acestui proces sunt: creșterea numărului de locuitori, progresul activității economice, desprinderea aristocrației feudale în cadrul obștilor sătești, contextul extern favorabil
- Odată constituite statele și obținută independența, se trece la edificarea instituțiilor publice, născându-se o ierarhie socială și politică, la baza ei aflându-se **ascultarea**, pe care supușii o datorau conducătorului

Transilvania

- Formarea statului medieval Transilvania este un proces complex și îndelungat
- Izvoarele atestă existența în Transilvania la începutul evului mediu a unor formațiuni politice locale și anume: ducatele lui Gelu, Glad și Menumorut, urmați apoi de Gyla și Ahtum, aceștia opunând rezistență pătrunderii maghiarilor în interiorul arcului carpatic
- Deplasarea maghiarilor în Transilvania se desfășoară lent, de la vest către sud-est, vreme de aproape trei secole (sec. X-XIII), dar odată pătrunși, maghiarii încep organizarea provinciei
- Monarhii maghiari impun în Transilvania **sistemul feudalismului apusean**, acordând pământ, înzestrând cu privilegii, colonizând populații străine pentru asigurarea frontierelor
- Se instaurează noi forme de organizare administrativă: **comitatul** locuit de maghiari, **scaunele** unde se regăsesc secuii și sașii, **districtele** în care se grupează românii

- Se încearcă impunerea unei forme de organizare de tip occidental, mai precis a **principatului**, dar după șase decenii, în condițiile în care instituția principatului nu se dovedește viabilă, se revine la **voivodat**
- Voivodatul rămâne forma de organizare politică a Transilvaniei, până la cucerirea Ungariei de otomani în 1541, din anul următor Transilvania devenind mare principat sub suzeranitatea Imp.Otoman
- În 1366 regele Ludovic cel Mare emite diplomele regale, care condiționează calitatea de nobil de apartenența la religia catolică, aceasta însemnând începutul excluderii românilor, considerați **schismatici**, din viața politică a Transilvaniei

Țara Românească

- După instaurarea controlului în Transilvania, regii maghiari își îndreaptă privirile asupra zonelor de la sud de Carpați, dorind să devină stăpâni drumului comercial de la Dunărea de Jos
- Prezența cumanilor și invazia tătaro-mongolă din 1241 îi determină să colonizeze, cu scopul de apărare, în zonele de graniță, făcând apel mai întâi la **cavalerii** teutoni
- Aceștia se așează în Țara Bârsei, dar manifestă ambiții evidente, ceea ce-i determină pe regii maghiari să-i alunge
- Apoi sunt așezați cavalerii ioaniți în Banat, Diploma Cavalerilor Ioaniți din 2 iulie 1247 fiind un document important, care ilustrează realitățile politice și social-economice din zona dintre Carpați și Dunăre
- Diploma amintește despre existența unor formațiuni politice și anume: voivodatele lui Seneslau și Litovoi, cnezatele lui Ioan și Farcaș, fiind menționate și unele categorii sociale: mai marii pământului, țărani
- Formarea statului medieval Țara Românească determină constituirea unui factor politic important la Dunărea de Jos

Moldova

- La începutul Evului Mediu, izvoarele istorice menționează în zonele dintre răsăritul Carpaților, Nistru și Mare Neagră, unele formațiuni politice și anume: țări, codrii, câmpuri
- Populația din aceste zone este amintită ca opunându-se în sec.XIII deopotrivă rușilor din Halici, dar și incursiunilor tătaro-mongole
- la constituirea Moldovei stă un dublu descălecat, inițiativa venind de la frunțașii politici ai românilor din maramureș
- cu prilejul unei expediții împotriva tătarilor, inițiată de regele maghiar Ludovic I de Anjou, la est de Carpați, voivodul maramureșan Dragoș, se așează în teritoriul determinat de râul Moldova, organizând acolo o marcă de apărare

- urmașii lui Dragoși, Sas și Bâlc, mențin raporturile de dependență cu Ungaria, ceea ce duce în 1359 la izbucnirea unei răscoale locale
- profitând de aceasta, un alt voievod din Maramureș, trece munții la răsărit și alungă pe urmașii lui Dragoș, născându-se astfel un nou stat românesc independent și anume Moldova, noul său statut politico-juridic fiind recunoscut în 1364-1365 de Ungaria

Dobrogea

- În teritoriul dintre Dunăre și Mare Neagră, rolul cel mai important îl are Imperiul Bizantin, primele formațiuni politice din aceste zone la începutul Evului Mediu fiind pomenite în sec. X
- În perioada sec. X-XIII spațiul dobrogean este afectat de invaziile repetate ale migratorilor turanici
- După cucerirea Constantinopolului de cruciații apuseni în 1204 și fondarea imperiului latin de răsărit, Dobrogea intră pentru o perioadă sub controlul statului Asăneștilor
- După reîntoarcerea bizantinilor la Constantinopol, aceștia reiau stăpânirea Dobrogei, populația provinciei recunoscând în plan spiritual autoritatea mitropoliei de la Vicina
- În sec. XIV se impune Balica, voievod (1346-1354), care se amestecă în luptele civile din Imp. Bizantin, dintre familiile Paleologilor și Cantacuzinilor
- Urmașul său Dobrotici, voievod (1354-1386) este **întemeietorul statului dobrogean**, unificând formațiunile dintre Dunăre și Marea Neagră
- Este urmat de fiii săi, iar în final controlul asupra Dobrogei este preluat de Mircea cel Bătrân

FIȘĂ DE LUCRU

COMPLECTAȚI SPAȚIILE LIBERE

Constituirea statelor medievale românești în spațiul românesc,

 reprezintă un moment în evoluția politică a teritoriului
 de la de Dunăre. Factorii care stau la baza acestui proces sunt: creșterea
, progresul
, desprinderea

..... în cadrul obștilor
sătești, contextul extern

Monarhii maghiari în Transilvania

..... , acordând,
înzestrând cu, colonizând populații străine
pentru asigurarea

Formarea statului medieval Țara Românească determină

..... la Dunărea de jos

La constituirea Moldovei stă,
inițiativa venind de la frunțașii politici ai

.....

RASPUNDEȚI LA URMĂTOARELE ÎNTREBĂRI

1. Ce se întâmplă după constituirea statelor și obținere independenței ?
2. Ce încep maghiarii odată pătrunși în Transilvania ?
3. Care sunt noile forme de organizare administrativă din Transilvania ?
4. Ce prevedeau diplomele regale emise de regele Ludovic cel Mare în 1366 și ce consecințe aveau asupra românilor ?
5. Care sunt formațiunile politice din Țara Românească amintite în Diploma Cavalerilor Ioaniți din 2 iulie 1247 ?
6. În ce an este recunoscut statutul politico-juridic al Moldovei de către Ungaria ?
7. Cine este întemeietorul Dobrogei ?
8. Cine ia în final controlul asupra Dobrogei ?